

Fogoly repatriáció a Dalerd Zrt. tompaháti mintaterületén

Bajorhegyi Tünde
DALERD Zrt.

Fogoly repatriáció Derekegyházán

A DALERD ZRT. 2005 nyarán kapcsolódott az Országos Fogoly-repatriációs Programhoz, melynek célja a ma már nem túl közismert vadfaj, a fogoly megmentése. A fogoly (*Perdix perdix*) a tyúkalkatúakhoz tartozó fácánfélék kb. 400 g-os képviselője. Zömök, gömbölyded formájú, túlnyomórészt szürke és vörös színezetű madár. A mellközépen jellemző a barna, patkó alakú folt, mely kakasoknál mindig, tyúkoknál több mint a felén megtalálható. A fogoly monogám madár, a csapatok felbomlásával (január-február) a tyúkok választanak párt maguknak, mindig egy szomszédos csoportból. Ez akkor lehetséges, ha az állomány sűrűsége meghaladja a km²-enkénti 2 példányt.

A múlt század 30-as éveinek közepén 1,5 millió foglyot becsültek Magyarországon. A 60-as évekre 600 000 példányra csökkent állományuk. 1974-ben számuk elérte a 858 000-et, majd az 1980-ig évente mitegy 100 000 példánnyal csökkent a számuk. A legkisebb állomány nagyságot, 42 000 foglyot, 1992-ben becsültek. Azóta szerény növekedés tapasztalható. Az állomány csökkenését a mezőgazdaság átalakulása, a növényvédő szerek elterjedése, valamint a ragadozók károkozása okozta. 1978-tól 1993-ig a vadászható mennyisége a kibocsátás 50%-át, 1993-tól a 40 %-át nem haladhatta meg. Ezen korlátozás sajnos nem akadályozta meg a fogoly állomány folyamatos csökkenését. 1992-ben indult a Magyar Fogolyvédelmi Program, mely a géncentrumok helyein fészkelő- és táplálkozóhelyek védelmét, mennyiségük növelését, az előírásoknak megfelelően ragadozók kontrollját, szükség esetén mesterséges fogoly kibocsátást tűzte ki célul.

2005-ben az FVM által támogatott és az előírt vadgazdálkodási modellnek megfelelő 3 fogoly-repatriációs mintaterületet hoztak létre: Bácsbokodon, Abádszalókon és Derekegyházán.

A DALEDR ZRT. Derekegyház-Tompaháti vadászterületén kialakításra került egy 500 ha-os fogoly mintaterület, ahol a foglyok számára megfelelő táplálkozó- és búvóhelyet biztosító vadföldeket (5 tömbben, 14,1 ha-on) alakítottunk ki, melyeken lucernát, kölest, cirkot, kukoricát és búzát vegyszermentesen termesztettünk. A nagy mezőgazdasági táblák 10 m-es szegélyeit 10 km hosszban megváltottuk a helyi termelőktől, így ezeket vegyszermentes technológiával kezelték és lábon hagyták őket. A

csatornapartok, gazos foltok, elhanyagolt tanyahelyek, nádasok, erdőfoltok védelmével, valamint csenderesek telepítésével növeltük a foglyok számára kedvező életteret biztosító helyek nagyságát. A 2006-os évben megkétszereztük a vadföldek nagyságát, melyekbe az előző évben telepített kultúrákon kívül édesköményt és 20-30 fajból álló, Németországból importált keverékeket telepítettünk. Az idei évben a vadászterületen, illetve ezen belül a mintaterületen tovább növeltük a vadföldek nagyságát. A szárnyas- és szőrmés ragadozók nagy veszélyt jelentenek az állományra, ezért kontrolljukat egész éven folyamatosan végezzük. A védett ragadozó madarakat élvefogó csapdával fogjuk be és szállítjuk át az Ásotthalmi vadászterületünkre. 2005-ös évben angol boxos technológiával 1000 db 14-16 hetes madarat helyeztünk ki a mintaterületre. A 2006 márciusában 60 pár átteltetett tenyészmadarat helyeztünk ki a mintaterületre, illetve 40 párat kényszerpárosítással szoktató boxokba neveltünk, ahol a csibék felnevelése után, 198 db csibével együtt engedték őket szabadon.

Ősszel 3000 db növendék madarat helyeztünk ki a mintaterületre, illetve annak közelében. 2007 márciusában 50 pár átteltetett, illetve ősszel 2000 db növendék foglyot helyeztünk ki. Tavasszal, a kóbor kutyák, házi állatok károkozása következtében, a szülőpárokkal együtt 86 db csibét engedünk ki a boxokból. Az idei év tavaszán 50 pár felnőtt, kamrázott madarat (boxos technológia nélkül, szabadon), illetve 2900 db növendék madarat szoktató boxos technológiával helyeztünk ki a mintaterületre. A vegyes ivarú fogoly törzanyagot, a többi mintaterülethez hasonlóan, a Gemenc Zrt. Lenesi törzstelepe biztosította. A foglyok területen történő őrzése, etetése, itatása egész évben folyamatosan történik. A 2006-os vadászati szezonban 283 db, a 2007-es vadászati szezonban, a maximális 800 db-os hasznosítás alatt maradván 756 db foglyot ejtettek el hazai és külföldi vendégeink. A terítéken megtalálhatók voltak jelöletlen egyedek is, mely bizonyítja, hogy a területen szabadon is szaporodnak a foglyok. Élvezetes, bokrászó vadászatára idősebb kollégáink emlékezhetnek.

A program ideje alatt 3 alkalommal tartottunk bemutatót Csongrád-Békés- és Bács-Kiskun megye vadgazdálkodói számára, ahol előadások és terepi bemutatók keretében tájékoztattuk az érdeklődőket az elvégzett munkánkról, tapasztalatainkról. A foglyok védelme érdekében történt beavatkozások az egyéb fajok számára is kedvező életfeltételeket teremtenek, mind a vadászható és védett fajoknak egyaránt.

A visszahonosítás sikerének növelését eredményezte, hogy a 2006-os évben az ország 38 vadászterületén hoztak létre mintaterületeket, melyekre a program keretén belül, kedvezményes áru foglyot biztosítottak az előírt vadgazdálkodási modell megtartása mellett. Ezzel biztosítva a foglyok nagyobb területen történő védelmét, szaporodásuk elősegítését. 2007-2011-ig évenként a Gemenc Zrt. és a minisztérium 900 db növendék foglyot és 50 pár

tenyészmadarat díjmentesen biztosít a mintaterületekre. Bízunk benne, hogy ezen tevékenységünk hozzásegíti eme őshonos madarunk számának és ismertségének növekedését. Valamint a klasszikus, kutyás vadászatának elterjedését.

